

SvJ

SVENSKA JOURNALEN, LÄKARMISSIONENS
MEDLEMS- OCH ORGANISATIONSTIDNING
NR 6 DECEMBER 2016 ÄRGÅNG 92

**VÅLDTAGNA
KVINNORS HOPP**
LÄKARPAR HJÄLTAR
PÅ PANZISJUKHUSET

**FÖRSTA MÖTET
MED AFRIKA**
RICHARD KOM HEM
MED EN NY LIVSSYN

*”Tänk att med några klick
kunna skicka 25 kycklingar”*

Isabelle köpte julklappar
i Läkarmissionens gåvoshop

**Julens
sötsaker**

Godis och kakor
att fylla jul-
bordet med

PAPIA ÄLSKAR SKOLAN

**I BANGLADESH FÅR BARN FRÅN FATTIGA
FÖRHÅLLENDEN HJÄLP TILL UTBILDNING**

Sälj! Och satsa på nyproduktion i Moçambique.

När vi sålt din bostad skänker vi pengar i ditt namn till Läkarmissionens barncenter i Chimoio, Moçambique. Hittills har vi samlat in över 1 000 000 kr till deras arbete.

Läs mer om arbetet på maklarringen.se/litebättre

Läkarmissionen

Neema och Freddy

“Varje gåva till Panzi-sjukhuset är väldigt viktig. Ni kan säga till er själva: Jag räddar liv.”

FOTO: HÅKAN FLANK

december 2016

10 Livsförvandlande möte

Läkarmissionens Richard Niklasson skrev dagbok om sitt första möte med Afrika och de etiopiska barnarbetarna.

14 Näring för kropp & knopp

Mat och skolgång ger barnen i Bangladesh en väg till en bättre framtid.

20 Patricias testamente

Mette var med och uppfyllde grannen Patricias sista önskan. Att ta hand om hennes arv och skänka alla hennes pengar till Panzisjukhuset.

24 När katastrofen slår till

Vad gör Läkarmissionen vid en akut nödsats och hur arbetar man när katastrofen fortsätter år efter år?

10

14

20

FOTO: HÅKAN FLANK, HANS-JÖRGEN RANSTEDT, ERIKA STENLUND

Barn vet vad det innebär att ge av glädje

När vi var mitt i ett stambytte i vår lägenhet köpte jag en toalett i Tchad, i Läkarmissionens gåvoshop. Jag skrev inte ut något gåvobevis för att ge bort, utan jag köpte den för att påminna mig själv om att böket med att inte ha vatten och sanitet där man bor, är något som många kan relatera till. Och då är det inte över på ett par månader.

Självkänt kändes det bra att pengarna gick för att hjälpa människor i Tchad, men frågan är om det inte kändes minst lika bra för mig! Jag fick perspektiv och satt en kulen höstdag och blev tacksam för att få bo i ett land där rent vatten i en kran i kök och badrum är standard. Sådant där som jag visserligen alltid vet om, men inte alltid känner.

Nu och då läser jag om forskningsresultat som bevisar att människor

mår bra av att ge. Och det tror jag att vi är många som kan skriva under på. Ibland kan vi tappa bort det, och ge av dåligt samvete, och även om det inte spelar mottagaren någon roll, så missar vi ju glädjen!

Barn gör inte det misstaget. Kanske för att de själva inte har så mycket pengar. Det märks tydligt i Aktion Julklappen där barn i Sverige skänker julklappar till jämnåriga och när man pratar med barnen här uttrycker de ofta den där givarglädjen. För det är något speciellt att få ge till ett barn som annars inte får så mycket och inte heller kan ge något tillbaka.

Till det här numret frågade vi ett antal personer vad de skulle vilja ge i

julklapp ur Läkarmissionens gåvoshop och vem de vill ge det till. Det dök upp många goda tankar och jag får väl helt enkelt passa på att tipsa om gåvoshopen så här i december. Om inte annat kan man ju köpa något till sig själv! Kanske ska jag köpa en odlingskurs i Sydafrika eller trädplantering för att påminna mig om att det snart vänder. Det ska bli ljusare! Jag gillar det.

Eva Nordenstam
von Delwig

Informationsansvarig på Läkarmissionen

De ger hopp åt våldtäktsoffren

Som läkare i DR Kongo kämpar paret Neema och Freddy för dem utan röst

För 17 år sen möttes två läkarstudenter på ett sjukhus i Bukavu i DR Kongo. I dag är de inte bara lyckligt gifta och föräldrar till fem barn, de är också riktiga hjältar, som varje dag gör skillnad mellan liv och död för dem som har det allra svårast.

Vilket i DR Kongo innebär situationer som nästan inte går att förstå.

DR NEEMA RUKUNGHU arbetar på Panzsjukhuset som ansvarig för det världsberömda arbetet med kvinnor och flickor som utsatts för sexuellt våld. Hennes man, dr Freddy Bukenyera, är chefsläkare i sjukvårdsregionen Nyangezi där han arbetar för att ge fler tillgång till riktig sjukvård. Att säga att de arbetar i motvind är en kraftig underdrift, men trots det har de varken gett upp eller förlorat hoppet – eller sin kärlek till varandra.

En vanlig dag ringer väckarklockan halv sju hemma hos Neema och Freddy. Han väcker sin fru så att de kan be morgonbön tillsammans, och därefter åker hon direkt till Panzsjukhuset för att börja sin dag. Freddy går i stället och väcker de fem barnen, för i deras familj är det hans ansvar. Så har det varit ända sedan Neema blev klar med sin utbildning. Då bestämde de att Freddy skulle sluta som kirurg och gå över till en mer administrativ tjänst, för om båda arbetade på klinik skulle de inte hinna med familjen. Att en man tar den rollen är kanske inte så konstigt i Sverige, men i DR Kongo är det minst sagt ovanligt.

Och det ovanliga slutar inte där. Varje dag på jobbet möter dr Neema kvinnor och barn som utsatts för närmast ofattbara grymheter. Kvinnor som våldtagits inför sina barn av män som "tvättat" deras underliv med sina gevär innan nästa tagit över, och därefter fått se sina döttrar möta samma öde. Spädbarn som avlider, söndertrasade av våldtäkt. Elvaåringar som söker vård, kraftigt undernärda och gravida på grund av våldtäkt – och därför utstötta från familj och bygemenskap. Neemas jobb är att laga deras trasiga underliv, medan hennes kollegor ger

psykologisk hjälp, enklare utbildning samt juridiskt stöd för att försöka få förövarna fällda.

Dr Freddy möter i stället patienterna som siffror, i sitt arbete med att bygga ut och förbättra det kongolesiska hälsovårdssystemet för att möta de stora behoven som finns. Av DR Kongo närmare 78 miljoner invånare är det bara fem procent som har något slags sjukförsäkring, övriga får betala sin vård själva, något väldigt få har råd med.

DEN FÖRVÄNTADE

medellivslängden är 52 år för män, och 53 för kvinnor. Bara 45 procent av barnen får alla vacciner de behöver, och landet har tillsammans med Tchad den största andelen undernärda barn i Afrika. I provinsen Sydkivu, där Bukavu och Panzi ligger, hamnar mer än hälften av barnen under normala tillväxtkurvor på grund av att de får för lite mat.

Tillsammans tecknar de båda läkarnas vardagsberättelser en skrämmande bild av en verklighet som ingen borde behöva leva i, eller

växa upp i. Fattigdom och låg eller ingen utbildning tillsammans med otillräckliga resurser från samhället och ett icke-fungerande rättssystem bildar en livsfarlig cocktail, särskilt för kvinnor och flickor. Brist på pengar och seglivad folktro gör att många

människor vänder sig till trollkarlar i stället för till sjukvården, och ibland får de rådet att ha sex med en oskuld för att lösa sina problem – allt från fattigdom till hiv. Även bland högutbildade finns det många som tror att det kan göra att man får tur, eller får både pengar och energi från den man vars fru eller dotter man våldför sig på. Dessutom är det i princip riskfritt att våldta, för nästan ingen ställs till svars för sina brott.

MEN HUR KLARAR man att se det Neema ser? Och hur hanterar de som läkare vetenskapen om att samhället

kring dem är en stor risk för deras döttrar? Och att människor kan begå sådana grymheter? När vi pratar om det slocknar deras ögon för en stund. De sänker blickarna och söker varandras händer. För de är rädda, varje dag. Inte för egen del, men för barnens skull – både sönerna och döttrarna.

– Som mamma och kvinna är det väldigt svårt, säger Neema tyst. Jag vet inte hur jag hanterar det. Kanske gör jag det inte, för det påverkar mig hela tiden. Jag blir överbeskyddande mot barnen, om de säger något alldeles vardagligt finns alltid tanken "har någon gjort något med dig?".

Dr Neema Rukunghu

"Jag blir överbeskyddande mot barnen, om de säger något alldeles vardagligt finns alltid tanken "har någon gjort något med dig?"

Dr Neema Rukunghu arbetar som läkare vid Panzsjukhuset i DR Kongo där kvinnor som utsatts för sexuella övergrepp får hjälp.

Dr Freddy Bukenyera, är chefsläkare i sjukvårdsregionen Nyangezi där han arbetar för att ge fler tillgång till riktig sjukvård.

Panzisjukhuset, DR Kongo.

FOTO: TORLEIF SVENSSON

>> Men jag klarar det för jag vet att jag kan göra något, jag kan hjälpa. Vi ser resultat, då känns det lite bättre.

NÄR SAMTALET GÅR över till hur de löser problemen återvänder glöden i ögonen. De rätar på sig igen, som för att visa en enad front mot omvärlden, och berättar hur de stöttar varandra och pratar mycket, mest med varandra men också med barnen. Äldste sonen som är 17 år frågar mycket om sin mammas jobb, och Neema tycker det är viktigt att han som snart blir en vuxen man förstår vad som händer. Med de yngre barnen pratar de mer om vad vuxna får och inte får göra, inte vad de ser på jobbet på dagarna. Och mycket om hur privilegierade de är, som bor i ett fint hus, går i skolan och har föräldrar som har bra jobb.

Ett viktigt forum för samtal är mid-dagen, som de äter tillsammans varje

dag. De väntar in Freddy, och när de äter får alla chans att berätta och prata om hur de har haft det under dagen. Därefter ber de kvällsbön tillsammans, och sedan gör barnen läxor. Neema kommer oftast hem först. Ibland lagar hon mat ihop med barnen för att koppla av och lämna jobbet bakom sig, men det är mest helgerna de brukar vika helt för familjetid.

DET ÄR ETT MÄRKLIGT MÖTE. Två varma, härliga människor sitter i ett alldeles vanligt konferensrum i Sverige och berättar om en tillvaro som i all sin vardaglighet lika gärna hade kunnat utspela sig någonstans här. Två människor som älskar varandra, stöttar varandra och prioriterar värden som familj, kärlek och hälsa. Men de lever inte här. I stället utspelar sig deras liv i pågående konflikt, med utbredd fattigdom och undernäring, och utanför

hemmet finns mycket få likheter med Sverige. När de går till jobbet möter de den djupaste förtvivlan, misär och ofattbart lidande, men mitt i detta skapar de nytt hopp genom att laga trasiga kroppar och trasiga system, för att människorna runt omkring ska få det lite bättre.

OCH DÄR KOMMER Sverige in igen, för utan svenska givare skulle Panzisjukhuset inte kunna göra allt de gör, varken för de våldtagna kvinnorna eller för de fattiga som inte har råd med vård. Innan samtalet slutar vill Neema rikta sig direkt till Läkarmissionens givare med ett viktigt budskap: "Varje gåva är väldigt, väldigt viktig. Ni kan alla säga till er själva: 'Jag räddar liv'. Ni ger också röst till dem som inte kan föra sin egen talan. Tack, från oss alla!" ■

Panzisjukhuset

Grundat: 1999.
Chefläkare: Doktor Denis Mukwege.
Ansvarig för vården av de våldtagna kvinnorna: Doktor Neema Rukunghu.
Antal bäddar: 450.
Antal anställda: 390, varav 26 specialläkare.
Finansiering: Patientavgifter och stöd från Läkarmissionen och andra finansiärer.

Hälsosituationen i DR Kongo

Befolkning: 77,8 miljoner (2015).
Befolkningstillväxt: 3 procent per år.
Födelsesetal: 6 barn/kvinna.
Förväntad medellivslängd: Kvinnor 53 år, män 52 år.
Vaccinationsgrad: 45 procent av barnen får alla vacciner de behöver, 6 procent får inga alls.
Försäkringsgrad: 5 procent har något slags sjukvårdsförsäkring.

FOTO: JÖRGEN BODESAND

Nu är julklapparna på väg

■ Engagemanget kring vår älskade aktivitet Aktion Julklappen har varit stort – främst bland skolklasser, men också hemma runt köksborden. Barn slår in en eller flera julklappar och skriver en personlig hälsning. Och just nu färdas dessa klappar till Moldavien, Georgien, Ukraina och Rumänien för att delas ut till barn på skolor, sjukhus, barnhem och i fattiga familjer.

Afrikaresan gav ny insikt

Richard Niklasson är Läkarmissionens nya projektledare för event och konserter. Han kom nyligen hem från sitt första möte med Afrika och Etiopien. Projektet han besökte drivs av organisationen Bright Star, Läkarmissionens partner i huvudstaden Addis Abeba. Här berättar han med egna ord i sin resedagbok.

TEXT: RICHARD NIKLASSON FOTO: ERIKA STENLUND

Måndag

FOTO: RICHARD NIKLASSON

FOTOGRAFEN Erika Stenlund och jag landar i Addis Abeba med varsin rejäl förkylning och en tämligen sömnlös flygnatt i kroppen. Men vi tänker inte låta det hindra oss.

På Bright Stars center blir jag helt fascinerad när Gizachew Ayka berättar sin historia om hur arbetet med

Gizachew Ayka.

FOTO: TORLEIF SVENSSON

att hjälpa gatubarnen i Addis började. En makalös berättelse! Äktheten och det engagemang som lyser i Gizachews ögon berör mig djupt. När han själv har svårt att hålla tårarna tillbaka så har jag det också.

Chauffören Teddy tar oss med på en åktur genom Merkato, Addis största marknadsområde. Gatubilden med människor, djur och bilar är kaosartad men verkar samtidigt nästan organisk! ■

Tisdag

VI SKA UPP och filma på berget Entoto där barn och unga samlar ris att sälja som bränsle. Fem flickor i åldern 9 till 14 år får åka med oss upp i bilen i stället för att gå. Det är svårt att prata via tolk men när jag filmar dem med mobilen och visar dem så fnissar de och skrattar åt sig själva. Isen är bruten. De lever under svåra förhållanden men är ändå som vilka barn som helst.

Vi hjälper dem att samla torra kvistar, löv och bark och får lite tid att samtala. De är från landsbygden och deras föräldrar har lovats att de ska få mat, kläder och utbildning. I stället tvingas de arbeta hårt för att sedan bära risbördor lika tunga som den egna kroppsvikten, den fyra timmar långa vägen ner från berget. Jag lyfter den

största rishögen. Jag hade inte sett fram emot en vandring med den på ryggen, en börda som vanligen bärs av en tunn 14-årig flicka. Jag påverkas starkt av att se dem berövas sin barndom och sin familj. Att de dessutom belastas med omänskligt hårt arbete är horribelt. Om jag inte visste att det finns hopp om en bättre

framtid för dem skulle jag inte uthärda dagen.

På kvällen tar vi en tur genom gatulivet i centrum. Det jag ser etsar sig fast på mina näthinor. Marknadskvarteren har nu förvandlats till en jättelik bordell.

I gränderna mellan skjulen står flickor i öppningen till olika minimala utrymmen där de tar

emot sina "kunder". Flickorna är unga och Gizachew säger att de flesta blir kvar här i många år trots att alla kommit till staden med helt andra förhoppningar. De brukar åka hit och prata med dem och om flickorna uttrycker att de vill bort därifrån hämtar man dem till ett av Bright Stars hem. Men det är varken enkelt eller ofarligt.

I kvarteren där gatubarnen och de hemlösa håller till ligger mängder av bytten längs gatan. Det är människor som ligger och sover. Vi sätter oss med en grupp ungdomar som Gizachew inte träffat förut.

Jag imponeras av hur han skapar kontakt och när vi lämnar dem har han bestämt möte med en av killarna veckan efter. ■

Onsdag

VI GER OSS AV för att besöka skolor där pojkar och flickor från gatan får lära sig frisöryrket. Andra lär sig laga mat för att kunna arbeta på hotell. Vi besöker också tidigare barnarbetare som förr satt vid en vävstol 16 timmar per dag och sov på golvet under väven utan att få behålla något av förtjänsten för arbetet. Nu kan de med hjälp av sin kunskap bli självständiga och få hjälp att starta nya liv. Tygerna de väver hamnar sedan hos flickor, som också varit barnarbetare eller som fallit offer för trafficking, men som nu lär sig att sy. De tillverkar bokmärken av tygerna, som de sedan säljer. I

en annan skolsal återser vi också flickorna vi träffade på berget. De älskar verkligen att vara här. Jag får lära mig att befrielsen från barnarbetet sker i steg. Först övertalas arbetsgivaren att barnen ska få gå i skolan, sedan börjar förhandlingar om att släppa

FOTO: RICHARD NIKLASSON

dem helt. Ibland köper man loss barnen. De får ett tillfälligt hem och en utbildning så att de kan bli självständiga i framtiden.

Den mest positiva upplevelsen är besöket på Deborah Center. Här bor 12-13 flickor som hämtats direkt från "redlight-distriktet". Här får de bo ihop med en vuxen "mamma" som ser efter dem och ger trygghet. De får träna på att möta det vanliga samhället och får en chans att utbilda sig. Det traditionellt rostade kaffe de bjuder på är det absolut godaste hittills på resan! ■

Torsdag

HEMRESEDAG men vi hinna ändå filma ett par vävarpojkar som bor hos sina arbetsgivare. I ett av husen bor fyra familjer, totalt 14 personer. Det huggar till i hjärtat när en av dem berättar att han inte hört av sina föräldrar på tre år. Men jag vet att killarna snart kommer att bli fria och få en ny chans. Många återvänder då till sin hemby för att träffa sin familj. Det blir oerhört starka möten och Gizachew säger att de resorna ger honom glädje och energi så det räcker för ett år. ■

Fredag

HEMMA IGEN och det jag har varit med om har förändrat mig. Jag märker att jag tänker på allt jag gör, och ser på alla saker jag har, på ett annorlunda sätt. Tack alla människor jag mötte – ni gav mig ett nytt perspektiv på livet! ■

Traditioner är inte att leka med

Hur ska du fira jul i år? Min vän ser på mig med allvarlig blick. Jag ser att han har en överraskning i beredskap. Det är flera veckor kvar till julafton och jag har väl tänkt fira som jag alltid har gjort, med familjen, gröt och skinka och jultomte, hinner jag tänka innan han fortsätter.

"Jag har ett förslag! Vi ordnar en jul med nyanlända. Vi kan vara hemma hos mig eller dig, koka gröt och dopp i grytan och vi kan sjunga och spela och visa upp hur det brukar gå till på julen i vårt land."

Hans förslag är aningen provocerande. Jag tänker genast att jag inte är villig att ändra på min egen jultradition. Den som innebär att tomten kommer till oss i torpet i skogen på julafton, med säcken på ryggen, knackar på dörren och frågar om det finns några snälla barn här. Det har han gjort i alla år. Och traditioner är inte att leka med, tänker jag. Visserligen har antalet familjemedlemmar i stugan starkt reducerats genom åren eftersom de närmaste bildat egna familjer och hittat egna sätt att fira jul, men julfirandet på torpet har ändå förblivit sig likt. Det är dit tomten kommer och det är där stjärnan lyser både på natthimlen och i köksfönstret.

Men min vän står på sig. Vi kan ha två julfiranden, tycker han, ett på julafton och ett på juldagen.

HANS ORD FICK MIG att börja inse att julfirandet är något nästan heligt vi bär med oss som ett arv från barndomen, vare sig vi gillar det eller inte. Vi härmar barndomens jular, om än de skapat dystra minnen. Mitt eget firande är inget undantag. Det handlade alltid om stora förväntningar, näsorna tryckta mot fönstret för att få en glimt av jultomten på väg till oss

barn, paketen under granen, stjärnan i fönstret. Men nästan alltid slutade kvällen i kaos. De levande ljusen i granen tände eld på grenarna, höga anklagande vuxenröster, tårar och omfamningar om vartannat. Ingen julefrid precis.

När jag själv blev vuxen och skulle ordna julafton för första gången på egen hand var det viktigt med levande ljus i granen och tomten måste komma och knacka på, annars skulle det inte bli någon riktig jul.

Julaftnarna därefter har gått lite lugnare till. Ljusen är nu elektriska, inga tårar eller anklagelser. Men tomten har alltid dykt upp i skogsbrynet med svängande lykta och hans knackningar på dörren har alltid skapat förväntningar. Om vi så varit två personer vid julbordet har tomten alltid dykt upp med säcken på ryggen. Ibland har han undrat varför det bara funnits en person i stugan, men då har han fått veta att den andra gått ut för att hämta ved.

TRADITIONER ÄR SOM bekant inte att leka med.

Barndomens jular etsar sig fast i minnet – och vi kan välja att försöka efterlikna dem eller ta avstånd och försöka skapa något nytt.

Min vän ger sig inte. Juldagen blir en bra dag för ett alternativt julfirande, säger han. Då brukar det finnas en stämning kvar från julafton, nötter och äpplen på bordet, mat kvar i hyllorna och det är ju på juldagen som vi firar Jesusbarnets födelse, påpekar han.

Okej då. Jag ska tala med jultomten om en extratjänstgöring dag två, säger jag. Han brukar inte vara avig.

Annika Hagström

Journalist, programledare och författare. Hon har varit gästprofessor vid Institutionen för journalistik och masskommunikation, JMG, i Göteborg.

Maten föder framgång i skolan

Pappan och mamman är ständigt på jakt efter arbete, men ofta blir det ändå ingen kvällsmat när de inte fått något jobb den dagen.

I Bangladesh går barnen sällan i skolan, ibland på grund av att de arbetar i stället. Eller för att pengarna inte räcker för att köpa den obligatoriska skoluniformen, pennorna och skrivhäftet. Det är här som Läkarmissionens partner ADRA kommer in i bilden.

TEXT: CONNY SJÖBERG FOTO: HANS-JÖRGEN RAMSTEDT

"ERA BARN ÄR MER SKÖTSAMMA än de andra eleverna. De gör sina läxor ordentligt och kommer till skolan varje dag", säger rektorn på Patgudams låg- och mellanstadieskola i staden Mymensingh i norra Bangladesh.

En viktig förklaring till det är maten. På ADRA:s center serveras lunch till tvåhundra barn varje vardag. Eftersom de statliga skolorna tillämpar tvåskift, vilket innebär att hälften av eleverna går på förmiddagen och hälften på eftermiddagen, för att kunna utnyttja lokalerna maximalt, äter "våra barn" lunch före eller efter sin skoldag.

De som äter först har kommit ett par timmar tidigare för att få hjälp med läxorna och kanske delta i någon aktivitet. Den senare gruppen gör samma sak på eftermiddagen.

Joann Renu, rektor

"Merparten av föräldrarna kommer från andra delar av Bangladesh och är här i jakt på jobb. Nästan alla är analfabeter."

– Merparten av föräldrarna kommer från andra delar av Bangladesh och är här i jakt på jobb. Nästan alla är analfabeter. Vi möter dem när vi besöker olika slumområden, för att välja ut de barn som ska erbjudas en plats på vårt center, förklarar rektorn Joann Renu.

DET FÖRSTA ÅRET på centret deltar barnet i undervisning som förbereder dem för den vanliga skolan.

– Det är först när våra lärare anser att de är mogna att börja i den vanliga skolan, som vi låter dem göra inträdesprovet dit, tillägger hon.

Resultatet av förberedelsestiden är att när de väl börjar i den vanliga skolan hänger de inte bara med i

”Det är först när de är mogna att börja i vanliga skolan, som vi låter dem göra inträdesprovet dit. Och Papia klarade det med glans”, berättar

centrets rektor Joann Renu.

undervisningen utan ligger ofta i toppskiktet.

– Den stolthet som det ger såväl barnet som föräldrarna är viktig för att de ska orka kämpa vidare, trots de ekonomiska svårigheter som de lever med, poängterar rektorn.

Parallellt med att barnet börjar på centret, inleds även en dialog med föräldrarna, särskilt mamman, i syfte att stärka deras förmåga att försörja sig själva och barnen. De erbjuds olika kurser och inbjuds att bli medlemmar i en spargrupp.

– Barnen får bara gå kvar på vårt center under de två första åren i lågstadiet, eftersom behoven är enorma och vi vill kunna erbjuda denna hjälp till så många som möjligt. Därför gäller det att förbereda familjen för den tiden när de måste klara detta själva, säger Joann Renu.

När vi träffar 12-åriga Fatema Khatun, som numera går i femte klass och inte längre får komma till centret för läxhjälp och skollunch, blir det uppenbart att det innebär en stor förändring.

– Jag grät när jag inte längre fick gå dit. Och inte bara för maten och läxhjälpens skull. Jag saknade både personalen och de kompisar jag hade fått där, säger hon.

Men trots allt fortsätter det att gå bra för Fatema i skolan. Och hon har inte behövt återvända till de sophögar där hon tidigare letade efter sådant som kunde säljas till återvinning, något hon ägnade dagarna åt innan hon började på centret.

Däremot hjälper hon sin mamma, när hon hinner, med den tillverkning av handgjorda påsar som mamman startat med hjälp av centret. Och som har blivit en viktig inkomstkälla för familjen.

SJUÅRIGA PAPIA har nyligen tagit steget från centrets förberedande undervisning och går nu i första klass. ”Jag älskar att gå i skolan och vill gå kvar där så länge jag kan”, säger hon.

Hennes mamma Pormila arbetar som hembiträde hos en rik familj. När mamman jobbar är det Papia som tar hand om hushållet hemma. Hon lagar mat, diskar och städar.

Papia har blivit mycket mer ansvarsfull, sedan hon fick komma till centret och börja skolan. Jag är så glad för att hon nu får en utbildning. Själv är jag analfabet, berättar mamma Pormila.

Alla föräldrar vars barn har fått en chans att börja skolan tack vare ADRA:s center har samma dröm: att deras barn ska lyckas bryta de onda

Fatema Khatun

”Jag grät när jag inte längre fick gå dit. Och inte bara för maten och läxhjälpens skull. Jag saknade både personalen och de kompisar jag hade fått där.”

cirklar av fattigdom som de själva lever i. Och därmed kunna få ett bättre liv.

När man ser stoltheten och entusiasmen hos såväl föräldrarna som barnen känns det hoppfullt. Många av dem kommer att få se sin dröm gå i uppfyllelse, trots alla uppoffringar som det kommer att kräva.

Ett tydligt exempel på hur tätbefolkat och fattigt det är i Bangladesh är tågen.

Ett av världens mest tätbefolkade länder

BANGLADESH ÄR TILL YTAN en tredjedel så stort som Sverige och därför ett av jordens mest tätbefolkade länder, med över 1000 invånare per kvadratkilometer (motsvarande siffra för Sverige är 22). Omkring två tredjedelar av landets befolkning (som beräknas vara drygt 160 miljoner) lever av jordbruk.

Landet genomkorsas av flera stora floder (bland andra Ganges och Brahmaputra), vilket har bidragit till att skapa ett mycket bördigt deltalandskap.

Kombinationen av de väldiga vattenmassor som dessa floder transporterar norrifrån, ända från Himalayas bergsområden, och de våldsamma cykloner som under monsuntiden sveper in från Bengaliska viken över de låglänta kustområdena i söder, innebär att landet ofta drabbas av svåra översvämningar. 1970 dog nästan en halv miljon människor på grund av en våldsam cyklon. Tack vare

förebyggande åtgärder och bättre beredskap har de senaste årens naturkatastrofer skördat betydligt färre offer, även om de materiella skadorna har varit omfattande.

Trots att Bangladesh ekonomi har vuxit kraftigt på senare år, bland annat tack vare den stora textilindustri som etablerats kring huvudstaden Dhaka, måste fortfarande nära fyrtio procent av befolkningen livnära sig på inkomster motsvarande tio kronor per dag.

DRYGT HÄLFTEN av alla vuxna kan läsa, skriva och räkna. Numera börjar merparten av alla barn i skolan, men bland de fattigaste är det alltför vanligt att barnen förväntas arbeta, för att bidra till familjens försörjning.

Läkarmissionens hjälpsatser i Bangladesh har sedan länge fokuserat på att hjälpa dessa familjer genom förberedande skolgång för barnen och stöd till inkomstbringande aktiviteter som gör att barnen kan gå i skolan i stället för att arbeta.

Fatema (i mitten) tillsammans med några av sina klasskamrater. ”Mitt favoritämne är engelska”, berättar hon.

Tigers Club

Mats Danson, 49 år

– Jag skulle vilja ge Tigers Club som en julklapp till det "nya" svenska landslaget i fotboll.

– Jag har alltid beundrat detta projekt, och hoppas att min gåva kanske kan ge dem nya fotbollsstrumpor, bollar eller varför inte utbildningsmaterial.

Edgar Wesslén, 14 år

– Jag vill ge pengar till Tigers Club i julklapp till min lillebror för att han är så duktig på fotboll! Och så vill han alltid hjälpa människor som har det svårt, så jag tror att han blir jätteglad!

Cykel

Stig Nyman, 73 år

– Jag vill ge bort två cyklar i Burundi till nuvarande svenska regering för att den, enligt mig, är ute och cyklar när den tagit bort skattereduktionen för gåvor till ideella organisationer.

Könsstymning

Britt-Marie Fröcklin, 66 år

– Jag vill ge en gåva som går till arbetet emot könsstymning. Jag brukar överlag välja att stötta projekt som hjälper utsatta flickor. Jag skulle vilja ge det till mina döttrar.

Kycklingar

Isabelle Berglund, 22 år

– Jag skulle vilja köpa något gulligt och ge min bästa kompis. Tänk vad lätt att med några klick kunna skicka 25 kycklingar till en fattig kvinna för att ge henne en möjlighet att försörja sig och sin familj.

Julklappar som gör skillnad

I december handlas det som mest i Läkarmissionens gåvoshop. Vi frågade några personer vad de skulle vilja ge bort i julklapp ur gåvoshopen – och till vem.

Odlingskurs Sydafrika

Rebecka Källquist, 22 år

– Jag vill ge en odlingskurs i Sydafrika till min farmor som brukade ta med mig och min bror till hennes kolonilott när vi var yngre och lära oss hur man planterade bland annat potatis och morötter. Tror hon skulle bli glad av att kunna ge en annan familj den möjligheten också.

I Läkarmissionens gåvoshop på nätet går det att köpa produkter som räddar liv.

www.lakarmissionen.se/gavoshop

Utbildningspaketet

Fotboll flickor

Självförsörjning

Magnus Kjellberg, 48 år

– Det finns många gåvor jag skulle vilja ge: Det stora utbildningspaketet till Gustav Fridolin så att han genom utbildning hjälper människor ur fattigdom. Fotboll för flickor, Moçambique till Pia Sundhage så att fler flickor får motivation att fortsätta skolan. Självförsörjning, Burundi till min brorsdotter som precis som kvinnorna där behöver lära sig läsa, skriva, räkna och hitta sätt att tjäna egna pengar.

Skolstöd Bangladesh

Marie Hammarberg, 34 år

– Jag vill ge skolstöd i Bangladesh till min systerdotter Moa, 8 år. För då kan vi prata om att alla barn inte får gå i skolan och hur viktigt det är med utbildning.

Läkarmissionens gåvoshop.
www.lakarmissionen.se/gavoshop

Så handlar du i vår gåvoshop

■ Det är inte lätt att köpa julklappar till den som redan har "allt", eller som inte gillar prylar. Då är det perfekt att använda Läkarmissionens fina presentbutik.

Där finns massor av konkreta saker du kan ge bort – eller välja som din egen gåva till ett biståndsprojekt.

Dessutom finns det något för varje plånbok, från 25 kronor och upp. Den som får julklappen blir glad för din omtanke samtidigt som din gåva gör stor nytta.

Beställ via hemsidan

■ Enklast är att beställa via vår hemsida. Gå in på www.lakarmissionen.se/gavoshop. Välj vilket projekt du vill stödja, och välj belopp. Följ sedan instruktionerna för betalning. Du kan betala via din internetbank, med bankkort eller med inbetalningskort.

Här anger du också om du vill ha ett gåvobevis och lägger in din personliga hälsning. Gåvobeviset kan du få som en pdf att mejla vidare eller själv skriva ut.

Du kan också välja att beställa ett gåvobevis som trycks och skickas till den adress du väljer.

Fråga Mats

■ Har du frågor om vår gåvoshop, ställ dem till Mats Danson, 08-620 02 00.

Patricias arv räddar kvinnors liv

När Patricia gick bort i november önskade hon att grannen Mette skulle ta hand om hennes saker och skänka alla pengar till Panzisyjukhuset.

– Jag blir så rörd när jag ser vilka ringar på vattnet som Patricias gåva har gett, säger Mette Kjørstad.

TEXT: REBECCA KÄLLQUIST
FOTO: HÅKAN FLANK

– **KOM, VI HISSAR**, ropar Mette och vi åker upp några våningar i huset.

Mette och hennes grannar har bjudit hem mig till Färdknäppen – ett kollektivhus i södra Stockholm. Runt om i byggnaden sitter Patricias konst uppsatt och Mette guidar oss i korridorerna bland tavlor som hon målade genom åren.

– Patricia var konstnär och när vi gick igenom hennes lägenhet hittade vi en stor låda med 64 målningar, berättar Mette.

Mette och jag får sällskap av Kerstin, som likt Patricia flyttade in i kollektivhuset när det stod klart år

Mette Kjørstad

“Vi brukade sitta hemma hos henne om kvällarna och prata om livet, men framförallt döden.”

1993. Kerstin och Patricia var båda med i matlaget och de två fick en nära kontakt. Patricia berättade om sin uppväxt i USA och hade synpunkter gällande det mesta. Efter att Mettes man hastigt gått bort 2007 flyttade hon till en mindre lägenhet i huset, mitt emot Patricias.

– Vi brukade sitta hemma hos henne om kvällarna och prata om livet, men framförallt döden. Patricias son hade gått bort några år före min man och hon saknade släkt i Sverige, så en av dessa kvällar frågade hon mig om jag inte kunde ta hand om hennes saker när hon dör.

I SLUTET AV OKTOBER blev Patricia väldigt sjuk och inlagd på Södersjukhuset. Mette lovade återigen Patricia att ta hand om hennes saker, hon beskrev hur hon ville ha det och berättade om sitt testamente. Men

Grannen Mette Kjørstad håller upp en målning som Patricia gjort. Patricia avled i fjol 79 år gammal. En del av arvet går nu till Läkarmissionens arbete på Panzisyjukhuset i DR Kongo.

kanske viktigast av allt, hon berättade att hon ville att alla pengar skulle gå till Panzisyjukhuset i DR Kongo.

Kerstin och några andra grannar enades om att Patricia inte skulle behöva ligga ensam på sjukhuset och turades om att sitta bredvid henne. Den första november, somnade hon in, 79 år gammal.

Några dagar senare satte alla grannar

64

Så många målningar av Patricia hittade Mette Kjørstad i en låda.

i gång och hjälpte Mette med lägenheten, nästan hela huset engagerade sig för Patricia. Mette gick igenom alla papper och behövde komplettera med två fullmakter för att kunna göra bouppteckningen: en från Patricias bror i USA och en från en gammal väninna. Väninnan var enligt testamentet ensam arvtagare, men hade inte haft kontakt med Patricia på många år.

– När hon såg hur mycket som fanns i lägenheten valde hon att överlåta det praktiska till mig, förklarar Mette.

Och att gå igenom allt visade sig

verkligen bli en stor utmaning.

– Det var lite av en skattjakt, säger Mette och skrattar.

PATRICIA HADE SAMLAT på sig mycket saker under åren och utöver tavlorna hittades bland annat en stor bokskatt som donerades till Engelska skolan. Mette och grannarna var måna om att sakerna skulle gå till människor som blev glada över dem. Möbler såldes, smycken värderades och bland annat kläder skänktes bort. Gamla brev skickades till väninnan Stella och tio tavlor, smycken, fotografier och do-

Målning av Patricia.

Mette Kjørstad

”Det har varit en gåva att få följa med på denna resa och se var saker och ting har hamnat.”

kument från barndomen postades till brodern i USA, som då kunde berätta mer om sin barndom för sin dotter.

PATRICIAS ASKA SPREDS på Skogskyrkogården och minnesstunden gjordes till en vernissage med hennes konst. Både grannar och bekanta kom, musik spelades på Patricias instrument och folk fick buda på tavlorna efter plånbok. 22 av Patricias verk ägs nu därför utav någon i huset. Tillsammans med försäljningen från vernissagen kunde Mette räkna ihop 75 000 kronor att ge till Läkarmissionens arbete på Panzisjukhuset.

– Det har varit en gåva att få följa med på denna resa och se var saker och ting har hamnat, konstaterar Mette.

Efter Patricias bortgång engagerade sig nästan alla grannar i huset. Papper skulle gås igenom och saker säljas. 75 000 kronor kunde sedan skänkas till Läkarmissionens arbete på Panzisjukhuset.

Hallå där, Hans Hallström!

Utöver gåvor likt Patricias arv får Läkarmissionen även en del gåvor via testamenten. Hur kan ett sådant testamente se ut?

– Det finns inget typiskt testamente, eftersom familjesituationer ser olika ut. Men de vi får kan både vara egenhändigt handskrivna och mer formellt upprättade. Vi brukar råda till att ta hjälp av jurist, så det blir som man vill och enkelt att tyda. Oavsett hur handlingen är upprättad gäller att det är daterat och undertecknat i närvaro av två vittnen som också intygar att personen var vid sunt och fullt förnuft och av egen fri vilja har upprättat testamentet. Det kallas vittnesmening.

Hans Hallström är ansvarig för testamenten på Läkarmissionen.

Detta för att uppfylla de formella kraven för att testamentet ska vara giltigt.

Varför ska man skriva testamente?

– Det finns givetvis flera anledningar att skriva ett testamente. Men om man ska ge ett kort svar handlar

det ytterst om att försäkra sig om att det blir som man vill med det man lämnar efter sig.

Måste man ge allt, om man vill testamentera till Läkarmissionen?

– Nej, hur man vill fördela sina ägodelar (kvarlätenskap) bestämmer man helt själv. Man kan till exempel ge 10 % eller en bestämd penningssumma, ett så kallat legat. Oavsett hur man väljer att fördela det man lämnar efter sig, känner jag samma ödmjuka tacksamhet när någon valt att tänka på Läkarmissionens arbete. Det är en gåva som lever kvar och betyder att vi tillsammans kan göra världen lite bättre!

Rumänska skolbarn får sin lunch från Sverige

I december genomför Filadelfiakyrkan i Stockholm julkonserter med insamling till ”A Better Home”, som är ett samarbete mellan Filadelfiakyrkan och Läkarmissionen och handlar om att stödja den utsatta romska befolkningen i två byar i Rumänien.

Det är Läkarmissionens mångåriga partner Liv&Ljus som leder arbetet på plats, och har utarbetat ett program

med flera delar. En viktig komponent för barnen är skollunch. När barnen får lunch i skolan ökar närvaron och med en mätt mage är det lättare att lyssna och lära.

Den svenska ambassadören Anneli Lindahl-Kenny besökte Liv&Ljus i september och konstaterade att ”när lokala myndigheter och organisationer samarbetar om stöd för utsatta grupper ökar hållbarheten.”

Den svenska ambassadören Anneli Lindahl-Kenny besökte en skola i Rumänien där Läkarmissionens partner Liv&Ljus delar ut skollunch till barnen.

Barn i Guatemala lär sig spara

I förskoleklasserna som Läkarmissionen stöder i Guatemala får barnen även lära sig att spara. De ber föräldrarna om en liten peng varje vecka och sen skriver förskolan upp och räknar efter hur mycket

det blir vartefter. En god bieffekt av detta är att många familjer också börjar spara, när de tar del av vad deras barn lär sig. Sparande är annars ingen självklarhet bland extremt utsatta familjer i Guatemala.

PÅ UTFLYKT

I Lviv i Ukraina stöder Läkarmissionen ett center för utsatta barn. Dit får de komma efter skolan och få hjälp med läxor, möjlighet att duscha och tvätta kläder och få ett rejält mål mat. Deras familjer har inga ekonomiska

möjligheter till att göra något extra och därför fick barnen också göra en dagsutflykt till Karpaterna under höstlovet. ”Det är väldigt roligt att åka på utflykt. Roligast var att sitta i tåget och klättra i bergen”, säger Dima, 9 år.

Jean-Pierre är 25 år och studerar till präst. Här står han med sin mamma framför resterna av deras hus, som flög iväg bit för bit när orkanen kom.

FOTO: MEDAIR/NATH FAUVEAU

Orkanen Matthew orsakade stor förödelse på Haiti. Bilden visar området Les Coteaux.

FOTO: MAF/TIM SCHANDORFF

Läkarmissionen på plats i förödelsen

Tyvärr finns det många olika katastrofer. En del kan vi människor inte styra över, andra är det människor som orsakar. En del är akuta, medan andra pågår i många år, långt efter att medierna har åkt därifrån. Läkarmissionen kan hjälpa till i båda fallen, både i akutfasen och när lidandet drar ut på tiden.

TEXT: JENNY HERMELIN

I BÖRJAN AV OKTOBER drog orkanen Matthew in över Haiti. Det var den andra stora naturkatastrofen på sex år som drabbade det fattiga öriket, som ännu inte hade hunnit resa sig efter jordbävningens katastrofen 2010. En hjälparbetare beskrev förödelsen efter orkanen som att någon hade kört allt ovan jord i en mixer och sedan spritt

ut det igen: träd, bilar, hus, odlingar, boskap – och människor. Minst 1 000 personer befaras ha omkommit och många fler har förlorat allt de ägde.

I en sådan situation är varje minut kritisk för hjälparbetet. Genom vår partner Medair hade Läkarmissionen folk på plats redan från start, och kunde börja direkt med att dela ut nödmaterial som presenningar, vattenreningstabletter och hushållsartiklar. Tak över huvudet är så klart viktigt, men rent vatten och bra hygien är minst lika viktigt för att försöka förebygga sjukdoms epidemier som orsakar nya katastrofer.

Nästa steg blir att försöka bedöma omfattningen av förödelsen och vilka behov som finns hos befolkningen, för att kunna hjälpa till med rätt saker. Vi försöker så långt som möjligt att tänka på både kort och lång sikt, för att få mesta möjliga nytta av hjälpen. Exempelvis hjälpte vi de drabbade efter

jordbävningen 2010 att bygga riktiga hus i stället för att bara sätta upp tält, och faktum är att många av dem nu står kvar trots orkan och skyfall. Riktiga hus i stället för tält har också varit ett starkt önskemål från haitierna själva, och det har vi lyssnat på.

NÄR DEN AKUTA FARAN är över och de flesta har fått hjälp med sina grundläggande behov börjar den långsiktiga återuppbyggnaden, som kan ta lång tid efter en svår katastrof. Där fokuserar vi precis som vanligt på att hjälpa människor att själva förbättra sin situation. Så var det exempelvis efter den stora jordbävningen i Nepal, där Läkarmissionens partners Medair och Mission East gjorde fantastiska insatser. Parallellt med nödkit delade de även ut verktyg för att riva hus som inte gick att bo i och få bort rasmassorna.

I Libanon pågår en annan typ av

katastrof. En långsam humanitär sådan, som inte är mindre allvarlig men vars orsaker är mycket mer komplicerade och som pågått under så lång tid att intresset från omvärlden har svalnat trots att miljontals människor berörs. Många syriska flyktingar är nu inne på sitt sjätte år i undermåliga läger där mycket av det allra mest väsentliga saknas, precis som det gör på Haiti. Exempelvis bor många av dem i tält, som blir iskalla och blöta på vintern. Och situationen blir bara sämre.

LÄKARMISSIONEN HAR SEDAN flera år tillsammans med Medair och en lokal partner hjälpt dessa utsatta människor med basbehov som vinterboning av tälten de bor i, avrinning av smältvattnet och att bygga toaletter. Vi har också delat ut filter, vattendunkar, kaminer och ved. Så långt påminner insatsen om det vi gör efter naturkatastrofer. Men under 2015–2016 har

I det allra mest akuta skedet på Haiti delade vår partner Medair ut nödkit med bland annat hushållsartiklar och vattenreningstabletter – smart förpackat i hinkar, som också kommer till stor nytta.

FOTO: MEDAIR/NATH FAUVEAU

Läkarmissionen också stött ett projekt som gick ut på att ge barn någonstans att leka och träffa andra barn.

SKOLAN SOM VALDES ut för projektet har 684 elever, varav 79 procent är syriska flyktingar. Det finns nästan en halv miljon syriska flyktingbarn och -ungdomar (3–18 år) i Libanon i dag, men bara hälften av dem går i skolan,

och det är inte självklart att samspelet med de libanesiska eleverna går smärtfritt. Genom att bygga en stor lekplats (mer än 1 300 kvadratmeter) får eleverna chans att göra roliga saker tillsammans och det omgivande samhället ser också att flyktingbarnen tillför resurser, vilket är positivt eftersom konkurrensen om de knappa resurserna som finns i Libanon annars ofta skapar spänningar.

En viktig grundpelare i Läkarmissionens katastrofärbete är att avgöra var våra insatser gör störst nytta. I vissa fall väljer vi att gå in med akuta nödinsatser, i andra fall långsiktig återuppbyggnad eller hjälp med vardagens nödvändigheter när de svåra omständigheterna fortsätter. Exakt vad vi gör beror på behoven hos de nödställda, och var vår kompetens kommer bäst till sin rätt. För vårt mål är som alltid att förändra framtiden för utsatta människor. ■

Välkommen att ställa frågor eller kommentera det som du har läst i Journalen eller annat som rör Läkarmissionens arbete.

Skriv till: eva.nordenstam@lakarmissionen.se eller till Svenska Journalen/Läkarmissionen, Eva Nordenstam, 162 88 Vällingby.

Succé för filmvecka

HÄNT SEDAN SIST...

I oktober var Läkarmissionen en av arrangörerna till filmveckan då filmen "The man who mends women" premiärvisades i Sverige. Det är den belgiske filmaren Thierry Michel som gjort dokumentären om doktor Mukwege som han följt under många år, både i DR Kongo och i andra delar av världen. Det var en mycket lyckad vecka med många stora evenemang i Göteborg,

Stockholm och Umeå. Några kommentarer efter filmvisningen var: "En extremt tung film samtidigt som den är en ögonöppnare." "Så länge inte de utsatta kvinnorna ger upp så får inte vi heller ge upp." "Mukwege pratar verkligen mycket om girlpower."

Vi återkommer med en intervju med den belgiske filmaren i nästa nummer.

Dokumentärfilmen *The man who mends women* lanserades i Sverige under oktober.

PS!

I det här numret av tidningen medföljer Svenska Journalen sektion 2. Det är en årskalender med fina bilder från Läkarmissionens verksamhet. Om du skulle vilja ha en till kalender, mejla eva.nordenstam@lakarmissionen.se.

Läkarmissionen stöder sjukhus i Nepal som behandlar leprasjuka

Varje år insjuknar 3 000 människor i lepra i Nepal.

Lepra är en stigmatiserande sjukdom vilket blir en extra börda både för den sjuka och de anhöriga. I Surkhet stöder Läkarmissionen ett litet sjukhus som behandlar leprasjuka. Förutom behandling stöder

vi också rehabiliteringsinsatser så att människor får hjälp med till exempel självförsörjning. Närmaste klinik för leprasjuka ligger annars 18 timmars bussresa bort.

Sjukhuset i Surkhet, Nepal.

SVJ

ges ut av Läkarmissionen och är en organisations- och medlemstidning
DIREKTOR: Johan Lilja
ANSVARIG UTGIVARE: Conny Sjöberg
INFORMATION: Eva Nordenstam von Delwig

BISTÅNDSPROJEKT:
 Ove Gustafsson
MEMLEMS- OCH GIVARSERVICE:
info@lakarmissionen.se
POSTADRESS: Läkarmissionen,
 162 88 Vällingby
TELEFON: 08-620 02 00 växel
HEMSIDA: www.lakarmissionen.se
PRODUKTION: Swedmedia

REDAKTÖR: Therese Peterson
REDIGERING: Peter Wickberg
OMSLAGSFOTO: Hans-Jörgen Ramstedt
POSTADRESS: Swedmedia/Svenska Journalen, 105 36 Stockholm
E-POSTADRESS:
svenskajournalen@swedmedia.se
ANNONSER: Dicran Sarafian
TRYCKERI: V-TAB, Vimmerby

ANNONSBUKNING:
dicran.sarafian@lakarmissionen.se,
 070-775 99 66
GÅVOR TILL LÄKARMISSIONEN PÅ PLUSGIRO 90 00 21-7
SWISH: 90 00 217
SMS: Skicka LM100 till 729 72 så bidrar du med 100 kr.

Kalendern

Läkarmissionens event och konserter.

Vocalsis Julkonsert

• Huskvarna, 3 december kl 16.00 och 19.00, Pingstkyrkan.
 Inträde till förmån för Panzisykhuset.

Ingamay Hörnberg, Hasse Hallström, Lennart Sjöholm. Konsert i juletid

• Eskilstuna, 10 december kl 18.00, Pingstkyrkan.
 • Arboga, 11 december kl 16.00, Pingstkyrkan.

Solistkvartetten

• Arvika, 10 december kl 18.00, Equeniakyrkan.
 • Säffle, 11 december kl 18.00, Svanskogs kyrka.

Vocalsis

• Mellerud, 22 januari kl 11.00, Pingstkyrkan.

Richard Niklasson

• Linghem, 22 januari kl 10.00, Linghems kyrkan.

Solistkvartetten, Da Capo, Ryttagårdskyrkans Brass, Richard Niklasson

• Tranås, 28 januari kl 18.00, Brunns-parkskyrkan.
 • Linköping, 29 januari kl 18.00, Ryttagårdskyrkan.

Se lakarmissionen.se för uppdaterad kalender. Klicka på "Vårt arbete" så hittar du rätt.

En flicka i Burundi får sitt "skol-kit".

Föräldrar fick hjälp att hjälpa

Tack vare Radiohjälpen har Läkarmissionen kunnat göra en insats för internflyktingar och utsatta familjer i Bujumbura, Burundi. Läget i landet är mycket instabilt och det drabbar också barnen som förlorar mycket trygghet när de måste lämna hem och skola. Insatsen handlar om att hjälpa föräldrar att hjälpa sina barn.

De har fått utbildning i hur man upptäcker om ett barn är trauma-

tiserat och vad man kan göra för att hjälpa. Men barnen fick även skoluniformer och "skol-kit" med hygienartiklar och skolmaterial.

Insatsen var mycket uppskattad. En änka berättade: "Jag ropade till Gud och sa att du har sagt att du är de föräldralösa fader, men var är du nu när jag inte kan skicka mina barn till skolan! Men nu får de gå i skolan. Gud välsigne er".

Krysslösning oktober 2016

Här är det rätta svaret på korsordet i oktobernumret. Vinnarna hittar du på sidan 28 i detta nummer.

Grattis! Lennart Magnusson, Bälinge, Elenor Johansson, Hillerstorp, Lennart Hagström, Torup.

Decemberkrysset. Du behöver inte skicka in hela krysset! Fyll bara i tävlingskupongen här bredvid eller skriv svaren på ett vykort. Skicka till "Journalen-krysset december 2016", Swedmedia, 105 36 Stockholm. Senast den 4 januari vill vi ha ditt svar.

Vinn en bok!

De tre först öppnade rätta lösningarna vinner Tomas Sjödins bok "Det är mycket man inte måste".

1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
 Namn: _____
 Adress: _____ Postadress: _____

Konstruktion: Text & Bild Lars Fridesig

"Företag som bidrar positivt till människor och samhälle är vinnare"

I september 2015 kom världens ledare överens om Agenda 2030: 17 globala mål för att utrota extrem fattigdom, minska ojämlikhet och orättvisor och lösa klimatkrisen.

De globala målen ger en riktning och kraft framåt där vi också kan känna ett gemensamt ansvar för ett större mål - nämligen att rädda planeten vi lever på, säger Per Winblad.

Per är grundare av Motivation.se och Läkarmissionens samarbetspartner. Varje november utses Årets VD under festliga former. Men i år var det också startskottet för en kampanj för att lyfta de globala målen och

Per Winblad, grundare av Motivation.se.

Agenda 2030 mot svenska företag.

Att koppla sin verksamhet till de globala målen kommer att vara en hygienfaktor för att kunna attrahera arbetskraft framöver, och skapa mening för de individer som ska ta företaget framåt. De

De 17 globala målen för hållbar utveckling.

generationer som nu kommer ut på arbetsmarknaden vill jobba med företag som har ett syfte med det man gör, en högre tanke om hållbarhet i varje steg.

Per tror att företagen har mycket att bidra med när det kommer till att nå de globala målen.

Vi lever i en tid då hoppet om en hållbar utveckling ställs till företagen och där företag som verkligen bidrar positivt till människor och samhälle är vinnarna. Det finns också en naturlig affärsmässighet i hållbarhet, det måste alla se och förstå i dag.

VI HJÄLPER OMRÅDEN, FÖRETAG OCH MÄNNISKOR ATT VÄXA

När nya företag kan etablera sig och erbjuda arbetstillfällen skapar det liv och rörelse på platser som tidigare har varit öde, och gör skillnad i människors vardag. Det tycker vi är bra! Vi är ett fastighetsbolag som utvecklar kontors- och industrilokaler i expansiva områden i Stockholmsregionen. Du läser mer om oss på stendorren.se

STENDORREN

Lokaler som gör skillnad.

Julens goda sötsaker

Leila Lindholm är tillbaka med nya kokboken "Sweet Christmas" fylld med både nyskapande och mer traditionella bakverk och godsaker. Den här gången har hon även gett plats för mer hälsosamma alternativ och raw food-varianter på de klassiska julgodisarna.

Saftig saffransgran

**DET HÄR BEHÖVER DU
TILL TVÅ GRANAR:**
1 sats saffransdeg (se nedan)

Fyllning:
100 g mjukt smör
200 g mandelmassa
200 g mörk choklad, 70 %
skal av 2 ekologiska apelsiner
1 ekologiskt ägg
1 msk vispgrädd
florosocker att pudra på granen

SÅ HÄR GÖR DU:

- Sätt ugnen på 200 grader, varmluft.
- Knåda degen (rundriv) ett par tag på ett mjölat bakbord, dela den i två bitar och kavla ut en bit i taget.
- Bred på smöret, strö över riven mandelmassa, hackad choklad och rivet apelsinskal.
- Vik ihop "pizzan" så att den blir dubbelvikt och börja med att snitta till "stammen" på granen – skär av botten, rulla ihop till en rulle och tryck dit som stubbe.
- Skär ett snitt från bägge sidor av granarna och snurra dem till grenar. Lägg en bakduk över och låt längderna jäsa cirka 40 minuter.
- Pensla längderna med ett uppvispat ägg utblandat med en skvätt grädd.
- Grädda längderna tills de är gyllene, cirka 15 minuter.
- Ta ut och låt granarna svalna. Om du vill kan du pudra dem med lite florosocker före servering.

Saffransdeg, grundrecept

DET HÄR BEHÖVER DU:
200 g smör
2 påsar (1 g) saffran
5 dl mjölk, 3 %
½ dl vispgrädd
1 pkt (50 g) jäst

2 ekologiska ägg
2 dl strösocker
1 krm salt
16–17 dl vetemjöl special

SÅ HÄR GÖR DU:

- Smält smöret i en kastrull tillsammans med saffranet och låt det koka upp.
- Ta av från värmen och tillsätt mjölk och grädd, låt svalna till 37 grader.
- Vispa ut jästen med den

fingerljumna vätskan i en bunke. Tillsätt ägg, strösocker och salt.
■ Arbota in mjölet i degen lite i taget tills den börjar släppa från kanterna (jag brukar knåda i en bakmaskin cirka 10–15 minuter).

Ris à la Malta med ingefärshallon

10–12 personer

Den viktigaste desserten på julbordet, om du frågar mig. Jag fullkomligt älskar ris à la Malta och måste ha det på julafton. Många tycker kanske att det är lite för mäktigt och gräddigt, men inte om ni gör mitt recept. Syran från yoghurten och apelsinen fräschar upp denna traditionella juldessert och höjer den till nya dimensioner.

DET HÄR BEHÖVER DU:

4 dl vispgrädd
1 nypa vaniljpulver
1 liter hemkokt risgrynsgröt
2 dl grekisk yoghurt, 10 %
1 sats apelsinpuré (se nedan)

Apelsinpuré:

½ apelsin med skal
3 dl florosocker

Ingefärsrörda hallon:

500 g frysta hallon
1 dl råsocker
1 tsk malen ingefära

SÅ HÄR GÖR DU:

- Vispa grädden med vaniljpulvret till lättvispad konsistens.
- Mixa hela apelsinhalvan (med skal) tillsammans med florosockret i en matberedare med knivblad till en slät puré.
- Blanda gröten med yoghurten och sedan med vaniljgrädden och smaksätt med apelsinpurén.
- Rör samman de lätt tinade hallonen, råsocker och ingefära.
- Servera i portionskålar och toppa med hallon.

Skyddsängel på riktigt

Utsatthet. Övergrepp. Ett skrik i natten. Makades är uppvuxen på den etiopiska landsbygden. I en varm jordbrukarfamilj. Strax efter att hon har fyllt sju år dör hennes mamma. Efter det blir livet något annat. Makades följer med sin moster till huvudstaden, men känner inte att hon är önskad där. En dag när hon är fjorton år slängs hon ut från mosterns hem. Hon måste nu sluta skolan, och söker jobb som servitris på ett enkelt matställe. Där utsätts hon för övergrepp och hamnar snart i händerna på en hallick.

Alla hennes drömmar går i kras. Det finns ingen framtid och inget hopp. Men så en natt. Hon möter ett team som söker upp unga flickor som har hamnat i prostitution. Skyddsänglar på riktigt. Det blir början till ett nytt liv. Hon får förtroende för de vuxna som berättar om hennes möjlighet till en nystart. Om ett hem där man får möta andra med samma bakgrund, en möjlighet till utbildning och rehabilitering.

Dessa skyddsänglar i natten sökte upp dem som ingen brydde sig om, eller hade någon som älskade dem. Läkarmissionens vision är att förändra framtiden för de svagaste och mest utsatta och söker därför efter människor som vill finnas som ett skydd för de mest marginaliserade och utsatta människorna. För dem som saknar allt.

Vi har under de senaste åren rekryterat det vi kallar för Skyddsänglar: givare som månad ut och månad in säkerställer att Läkarmissionen tillsammans med sina partners kan skydda, stödja och utbilda barn och ungdomar vilket leder till en ny framtid. Att få byta bort en stängd väg till en öppen dörr mot en ljus morgondag. Tack för att du vill vara en Skyddsängel – på riktigt!

Johan Lilja
Direktor på Läkarmissionen

Läkarmissionen

• Sedan 1958 har Läkarmissionen arbetat för att förändra framtiden för utsatta människor. Vi förmedlar cirka hundra miljoner kronor årligen till hjälpinsatser i fyra världsdelar med tyngdpunkt på Afrika. Vi samarbetar med lokala

partner inom social omsorg, utbildning, självförsörjning och humanitära insatser.
• Vår vision är att genom effektiva metoder stödja utsatta människors vilja och förmåga att förändra sina livsvillkor.

• Vårt uppdrag är att utifrån ett rättighetsperspektiv bekämpa fattigdom och bidra till hållbar utveckling inom våra huvudområden. Vi vill med information engagera fler för Läkarmissionens vision.

Årets godaste jullunch serveras i Bangladesh.

Ett fattigt barn som får mat i skolan, går i skolan. Det betyder mättnad för stunden, men också början på resan mot ett bättre liv. Projektet med skolluncher i Bangladesh, är ett lyckat exempel på att hållbar förändring börjar med en mätt mage. Men det slutar inte där. Utbildning, självförsörjning och ett värdigt, oberoende liv borde även gälla de barn som råkar vara födda på fel ställe.

En skollunch = 10 kronor.

Sms:a "Jullunch100" till 729 72 så skänker du

100 kr eller swisha valfritt belopp till 90 00 217

Läs mer om projektet här i tidningen och ge din gåva på lakarmissionen.se